

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ»

Галузь знань: 01 Освіта.

Спеціальності: 014.05 Середня освіта (біологія), 014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини), 014.06 Середня освіта (хімія), 014.07 Середня освіта (географія).

Освітній рівень: бакалавр.

Статус дисципліни: обов'язкова навчальна дисципліна.

Семестр: 3.

Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин: 3 кредити ЄКТС / 90 год.

Мова викладання: українська.

Підсумковий контроль: залік.

Кафедра: психолого-педагогічних дисциплін.

Викладач: доктор педагогічних наук, доцент Білянська Марія Михайлівна.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення є педагогічний досвід, системи освіти, виховання, теорії, концепції і явища зарубіжної та української педагогіки в історичній ретроспективі.

Міждисциплінарні зв'язки – філософія, психологія, педагогіка, методики навчання фахових дисциплін.

Мета навчальної дисципліни – вивчення становлення і розвитку історико-педагогічного процесу в межах світових цивілізацій і України (гуманістичних особливостей систем освіти, виховання, педагогічних теорій, концепцій, явищ і поглядів); з'ясування можливостей впливу національних і світових історико-педагогічних традицій на перспективу теорії і практики педагогіки в умовах світової цивілізації і глобалізації ХХІ ст.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити становлення і розвиток процесів виховання і навчання як складних соціальних явищ;
- ознайомити студентів з розвитком освіти і педагогіки у світі та Україні, педагогічною діяльністю і творчою спадщиною видатних педагогів минулого і сучасності; з джерелами української та зарубіжної історико-педагогічної думки, з принципами і методикою їх критичного аналізу та використання в науковій та освітній діяльності;
- формувати вміння застосовувати здобутки педагогічного досвіду в сучасних умовах, здійснювати пошукову діяльність, розвивати творчий потенціал; критичність мислення, здатність до аналізу і порівняння педагогічних явищ та процесів в їх історичній ретроспективі;
- розвивати інтерес до вивчення надбань педагогічної думки як загальнолюдської культури.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

володіти методами визначення джерел і шляхів розвитку особистості; мати здатність використовувати знання наук про людину для дослідження педагогічних явищ та динаміки розвитку особистості, виявляти взаємозв'язки між компонентами педагогічного процесу (*інтегральна компетентність*);

застосовувати знання з педагогічних наук на практиці, використовувати інформаційні технології, спілкуватися державною мовою, займатися самоосвітою і самовдосконалюватися впродовж життя, здійснювати аналіз і синтез, формулювати

висновки; володіти методами обробки інформації (загальногалузеві компетентності);

на основі знань про історію педагогіки як науку, що вивчає ретроспективне становлення та розвиток освітніх і виховних систем від найдревніших часів і до сьогодення, оцінювати педагогічний досвід і надбання задля поліпшення і вдосконалення освітнього процесу в сучасних умовах (предметні компетентності).

Зміст дисципліни. Виникнення освіти і виховання в світовій суспільній цивілізації. Педагогічні погляди давньогрецьких філософів (Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит).

Школа і педагогіка епохи Середньовіччя. Освіта і педагогічна думка у Київській Русі IX – XIV ст. (повчання Володимира Мономаха; Просвітницька діяльність Ярослава Мудрого).

Зарубіжна школа і педагогіка епохи Відродження (XIV-XVII ст.). (Вітторіно да Фельтре, Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень, Т. Мор і Т. Кампанелла).

Школа в Україні періоду Відродження (Юрій Котермак і Павло Русин, М. Смотрицький, П. Беринда, І. Галятовський, Е. Славинецький, Ф. Прокопович).

Педагогічні ідеї епохи Просвітництва (II полов. XVII – XVIII ст.) (Життя та діяльність Я. А. Коменського, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, К. Гельвеція та Д. Дідро).

Західноєвропейська педагогіка кінця XVIII – першої половини XIX ст. (Й. Песталоцці, Ф. Дістервег, Й. Гербарт).

Школа і педагогічна думка в Україні (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.). (Просвітницька діяльність Г. Сковороди, М. Шашкевича, І. Вагілевича, Я. Гловацького, Й. Левицького. Педагогіка О. Духновича).

Освіта і педагогічна думка в Україні другої половини XIX ст. (Ідеї національної освіти і виховання М. Драгоманова, М. Грушевського; педагогічні погляди Ю. Федьковича, М. Пирогова, М. Корфа, Х. Алчевської, П. Лесгафта, К. Ушинського).

Загальні тенденції світової педагогіки кінця XIX – XX ст. (М. Монтесорі, С. Френе, Р. Штайнер, У. Кілпатрік, К. Уошборн, Е. Паркхерст).

Українська школа і педагогіка кінця XIX – початку XX ст. (Освітньо-педагогічні погляди І. Франка, Л. Українки, М. Коцюбинського; освітня діяльність Б. Грінченка, І. Стешенка).

Українська школа і педагогіка у радянський період (20-80 рр.). (А. Макаренко. Г. Ващенко, Т. Лубенець, Я. Чепіга, С. Шацький, І. Огієнко, В. Сухомлинський).

Сучасні системи шкільної освіти в країнах світу.

Утвердження освіти в Україні на сучасному етапі духовного і національного відродження (згідно тематики робочої програми).

Форми організації навчання: лекції, семінарські заняття.

Методи навчання: бесіда, пояснення, дискусія, аналіз педагогічного досвіду, порівняльний аналіз, спостереження, метод проектів.

Форми навчання: очна, дистанційна.

Форми і методи поточного контролю: бесіда, усне опитування, тестування, модульні контрольні роботи, захист індивідуальних навчально-дослідних завдань, проектів.

Засоби діагностики успішності навчання: результати навчальних досягнень студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою за 100-бальною шкалою. Вивчення кожного змістового модуля навчальної програми завершується модульною контрольною роботою.

Модульна контрольна робота з дисципліни передбачає завдання 3 рівнів: 1 рівень – тести; 2 рівень – визначення сутності основних понять теми; 3 рівень – теоретичні питання за змістом лекційних і семінарських занять. Кожна модульна контрольна робота оцінюється в межах 14 балів.

Упродовж семестру кожен студент готує індивідуальне навчально-дослідне завдання (орієнтовна тематика і вимоги до виконання подані в робочій програмі з дисципліни), яке презентує у студентській групі, оцінюється воно в межах 6 балів.

Передбачена також проектна діяльність (групова робота), результати виконання якої оцінюються 10 балами.

За результатами роботи на семінарських заняттях студенти накопичують максимум 30 балів, 26 балів – за результатами виконання завдань для самостійної роботи.

Основними засобами діагностики успішності навчання з дисципліни є: тестові завдання, завдання до семінарських занять та для самостійної роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, тематика та методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів.

Рекомендовані джерела

Основні

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підруч. – К. : Либідь, 2006. – 420 с.
2. Елькін М.В., Головкова М.М., Коробченко А.А. Історія педагогіки: ннавчально-методичний посібник до самостійного вивчення дисципліни. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. – 204 с.
3. Енциклопедія освіти / голов. ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Зайченко І. В. Історія педагогіки : у двох книгах. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – Кн. I : Історія зарубіжної педагогіки. – 2010. – 624 с.
5. Зайченко І. В. Історія педагогіки : у двох книгах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – Кн. II : Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. – 2010. – 1032 с.
6. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / упоряд. проф. О.О.Любар. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 766 с.

7. Левківський М. В. Історія педагогіки : навч.-метод. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 190 с.
8. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
9. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки: посіб. – К. : Смолоскип, 2011. – 376 с.
10. Скільський Д. М. Історія української педагогіки : ілюстр. навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 340 с.

Додаткова

11. Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. – в 2-х т. – К. : Либідь, 2005. – Т. 1. – 624 с.
12. Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. – в 2-х т. – К. : Либідь, 2005. – Т. 2. – 552 с.
13. Хрестоматія з історії педагогіки / [за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д-ра пед. наук, проф. А. В. Троцько]. – [в 2-х т.]. – Харків : ХНАДУ, 2011. – Т. 1. – 456 с. 32.
14. Хрестоматія з історії педагогіки / [за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д-ра пед. наук, проф. А. В. Троцько]. – [в 2-х т.]. – Харків : ХНАДУ, 2011. – Т. 2. – 524 с.
15. Ярошук Л. Історія педагогіки : навч.-метод. комплекс. – Бердянськ, 2013. – 392 с.
16. Сбруєва А. А., Рисіна М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. – СумДПУ, 2000. – 208 с.
17. Коваленко Є.І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 664 с.
18. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 160 с.
19. Нагачевська З.І., Джус О.В. Історія педагогіки. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів ОКР “бакалавр”: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: «НАІР», 2014. – 188 с.

Електронні видання

20. Завгородня Т.К. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. – Режим доступу:
http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3058/1/історія_педагогіки.pdf
21. Ярошук Л. Історія педагогіки : навч.-метод. комплекс. – Режим доступу:
<http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/273/1/Yaroshchuk%20L.H.%20Istoriya%20pedahohiky.pdf>
22. Нагачевська З.І., Джус О.В. Історія педагогіки. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів ОКР “бакалавр”: навчально-методичний. – Івано-Франківськ: «НАІР», 2014. – Режим доступу:
<http://194.44.152.155/elib/local/2121.pdf>
23. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.метод. посібник. – 4-те вид., – К.: Центр учбової літератури, 2011. – Режим доступу:
https://shron1.chtyvo.org.ua/Levkivskiy_Mykhailo/Istoriia_pedahohiky.pdf

ПОЛІТИКА (РЕГУЛЯЦІЇ) КУРСУ

Відвідування занять. Передбачено обов'язкове відвідування семінарських занять. Пропущенні з поважних причин заняття (за станом здоров'я, за заявою на ім'я декана факультету) мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, передбаченими планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються студентами під час вивчення навчальної дисципліни, перевіряються на наявність плагіату. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; поєднання власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; перефразування чужої праці без згадування автора. Будь-яка запозичена ідея, думка, речення, ілюстрація чи фото мають супроводжуватися посиланням на першоджерело. Не допускається також списування студентами робіт один в одного. Роботи з ознаками плагіату до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Не допускається також посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні). Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>, Наукової бібліотеки НПУ імені М. П. Драгоманова: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/2696> та інших.